

קבר רחל

Rachel's Tomb

חשון התשע"ד • 10/2013 • 933

התנועה הציונית וכינונה של מדינת ישראל, נבנו סביב רחל וקברה רבדים ישנים-חדשים של מסורת ומשמעויות. יום פטירתה של רחל אמנו חל על פי המסורת בי"א בחשון.

מששב עם ישראל למקום באייר תשכ"ז (1967), כתב שמואל רוזן בשירו "שוב לא נלך":
 "... ראי, רחל, ראי, ראי ריבון עולם / ראי, רחל, ראי, הם שבו לגבולם", ואף הבטיח: "...שוב לא נלך רחל, / ואת שוב לא תלכי, / שוב לא נלך רחל, / מני שדמות בית לחם".

נדב שרגאי

מחבר הספר "על אם הדרך. סיפורו של קבר רחל" (הוצאת שערים לחקר ירושלים)

תיאור הבול ומעטפת היום הראשון

בבול - מתחם קבר רחל, המבנה הכיפתי ההיסטורי ומעליו ביטוי סמלי לדמותה של רחל.

בשובל - תקריב מבט פנימי של כיפת הקבר.

במעטפה - אולם לימוד ותפילה שהוקם סמוך לציון קברה של רחל.

"ותמת, רחל ותקבר בדרך אפרתה, הוא בית לחם. ויעבד יעקב מצבה, על קברתה, הוא מצבת קברת-רחל עד-היום". (בראשית לה, יט-כ)

1,700 שנה מזוהה מקום קברה של רחל אמנו במקומו המוכר לנו היום, סמוך לשכונת גילה, על קו התפר שבין ירושלים לבית לחם. בימים קדמונים הוצבה שם מצבה בדמות שתיים-עשרה אבנים, כמספר בני יעקב. אחר כך נבנתה מעליון כיפה שנתמכה בארבעה עמודים, ובמאה ה-17 הפך קבר רחל למבנה סגור. ב-1841 הוסיף סר משה מונטיפיורי עוד חדר למבנה קבר רחל. בימינו, נוכח אילוצים בטחוניים, בוצר המבנה הכיפתי הקטן, השוכן במובלעת הישראלית, בפאתיה הצפוניים של בית לחם. למרות זאת מבקרים במקום מאות אלפי יהודים מדי שנה.

על שני נדבכים - אישי ולאומי - הושתת הזיכרון היהודי של רחל אמנו. האחד - סיפור חייה הטרגי והעצוב כפי שמתאר ספר בראשית, אשר פתח כר נרחב להזדהות אישית עם דמותה. השני - נבואת הנחמה של ירמיהו, שתיאר את רחל כאם המזילה דמעות על בניה, וכמי שבכיה הבוקע שערי רקיע, יסלול בעתיד את הדרך לגאולה, לקיבוץ הגלויות ולשיבת הבנים לגבולם. על הנדבך הזה נבנתה ההזדהות הלאומית הכלל-יהודית עם דמותה של רחל.

מיליוני יהודים פקדו לאורך הדורות את האתר, ופנו בתפילה ודמעות אל אמא רחל שתשתדל בעבורם אצל הקב"ה לרפואה, לפרי-בטן, לפרנסה, להצלה ולתשועה לאומית וכללית. פשטותו של המקום הילכה קסם במשך שנים על עוברי אורח, נוודים ועולי רגל. הם תיעדו את מראה הקבר, את מנהגי המקום ואת ההווה שהתפתחה סביבו, תחילה בכתובים ואחר-כך גם בציור ובצילום. תבנית הקבר צוירה במהלך השנים על גבי חפצי אמנות יהודיים, על ספרי קודש ועל בולים. אודות רחל עצמה נכתבו מדרשים ואגדות, שירים ופיוטים, סיפורים ומחזות. עם צמיחתה של

עיצוב בול, מעטפה וחותמת:

אסנת אשל

Stamp, FDC & Cancellation Design:

Osnet Eshel

Rachel's Tomb

"And Rachel died, and was buried on the road to Ephrath – now Bethlehem. And Jacob set up a pillar upon her grave; it is the pillar at Rachel's grave to this day." (Genesis 35:19-20)

The tomb of Rachel our Matriarch has been recognized in its current location near the neighborhood of Gilo, on the boundary between Jerusalem and Bethlehem, for 1700 years. In ancient times, a tombstone comprised of 12 stones, symbolizing the sons of Jacob, was set there. Later, a cupola resting on four columns was erected and in the 17th century Rachel's Tomb was made into an enclosed structure. In 1841, Sir Moses Montefiore added another room to Rachel's Tomb. Today, due to security constraints, the small domed building located within the Israeli enclave in the northern outskirts of Bethlehem has been fortified. Nonetheless, hundreds of thousands of Jews visit the site each year.

There are two aspects to the collective Jewish memory of Rachel our Matriarch – personal and national. The first is the tragic and sad story of her life as described in the Book of Genesis, which serves as the basis for personal identification with her character. The second is Jeremiah's prophecy of comfort, which described Rachel our Matriarch as a mother weeping over her sons and as one whose cries tore open the Gates of Heaven and which would subsequently lead the way to Redemption, to the ingathering of the exiles and to the return of the People of Israel to their land. This is the foundation of the national Jewish identification with Rachel.

Millions of Jews have visited the site over the generations, praying and crying to Rachel the Matriarch to plead their case before God, requesting health, fruit of the womb, livelihood, as well as general salvation. The simplicity of the site has charmed passersby, nomads and pilgrims for years. They have recorded descriptions of the tomb, the site's customs and the experience that has developed around it, initially in writing and later through drawings and photographs. The shape of the tomb has been depicted over the years on Jewish art objects, on sacred books and on stamps. Talmudic tales and legends, poems and liturgical poems, stories and plays have been written about Rachel herself. The development of the

חותמת אירוע להופעת הבול SPECIAL CANCELLATION

Zionist Movement and the establishment of the State of Israel brought about old-new aspects of tradition and meaning to Rachel and her tomb. According to tradition, Rachel our Matriarch died on the 11th day of the Hebrew month of Heshvan.

When the People of Israel returned to the site in 1967, Shmuel Rosen wrote in his song "We Shall Not Go Again":

"... See, Rachel, see, see Master of the Universe / See, Rachel, see, they returned to their Land", and he even promised: "... We shall not go again Rachel, / and you shall not go again, / we shall not go again Rachel, / from the cultivated fields of Bethlehem".

Nadav Shragai

Author, "At the Crossroads, the Story of the Tomb of Rachel" (Shearim LeHeker Jerusalem Publishing)

Description of the Stamp and First Day Cover

The stamp features Rachel's Tomb, the historic domed building and a symbolic rendering of Rachel's image.

A close-up of the inside of the domed tomb appears on **the tab**.

The FDC features the adjacent study and prayer hall constructed to mark Rachel's Tomb.

השירות הבולאי - טל: 076-8873933
שדרות ירושלים 12, תל-אביב-יפו 6108101
The Israel Philatelic Service - Tel: 972-76-8873933
12 Sderot Yerushalayim, Tel-Aviv-Yafo 6108101
www.israelpost.co.il * e-mail: philserv@postil.com

Issue:	אוקטובר 2013 October 2013	הנפקה:
Stamp Size (mm):	40 ג / 30 ר H / W	מידת הבול (מ"מ):
Plates:	925	לוחות:
Stamps per Sheet:	15	בולים בגיליון:
Tabs per Sheet:	5	שבליים בגיליון:
Method of printing:	אופסט Offset	שיטת הדפסה:
Security mark:	מיקרוטקסט Microtext	סימון אבטחה:
Printer:	Cartor Security Printing, France	דפוס: